

Tiyatro

Bir Hilal Uğruna

Bu oyunun yazarı sahnelerden ve sinemadan tanıdığımız devlet sanatçısı Semih Serken, eseriyle ilgili olarak *Devlet Tiyatrosu* dergisine yazdığı sunuş yazısında, “eğer erdemnin tanımı doğruluk, adalet duygusu, memleket ve insan sevgisi, sözünde durma, doğru bildiğinden şaşma, her ne şart içinde olursa olsun düşündüğünü düşündüğü biçimde söylemek gibi ölçüleri kapsıyorsa, Mehmet Akif örnek bir erdem sahibidir” şeklindeki ifadesiyle büyük şairimizi, İstiklal Marşı’nın yazarını tanımladıktan sonra onun hakkındaki yargısını “bir abide insan” diye açıklar.

Hakkında yüzlerce kitap ve makale yazılmış olan İstiklal Marşı’nı bütün şiirlerini topladığı *Safahat*’ına almayıp “onu milletime hediye ettim. Artık o milletimin eseri, milletimin malıdır. Ben yalnız gördüğümü yazdım” diyen şairimiz, her yönüyle, her davranışıyla örnek kabul edilen bir insandır. Kendine, milletine güven duymayan şerefsiz ve aşağılık bir kolaycılığa dayanan Batı hayranlığını en cesur cümlelerle dile getirmiş ve “Batı hayranlığına karşı olmak demek, Batının dâhi sanatkarlarına karşı olmak demek değildir. Sanatkarlar, bayrakların ve dinlerin dışındadır benim için” diyerek nasıl bir üstün şahsiyet olduğunu, bütün zamanlar için örnek alınacak bir kişi olarak fikir ve edebiyat dünyamıza imzasını

atmıştır. Ayrıca “iki büyük değer vardır: Biri dil, biri din! Din, baskı altında olabilir. Hatta ortadan kaldırılmak istenebilir. Ama dil birliğin bozulmamışsa korkuya yer yoktur” diyerek, bugün ilgili - ilgisiz yerlerde tartışılan dil kavramının ne kadar önem ve değer taşıdığını vurgulamaktan da geri kalmamıştır. Bugün bu mesajdan herkesin kendine bir pay çıkarması şart olmuştur.

Semih Serken Devlet Tiyatrosu Edebî Kurul Başkanındır aynı zamanda. Bu güzel eserin yönetmenliğini de yapmaktadır. Bir Hilal Uğruna için şunları söylüyor:

“Bir yanlış düzeltmek, büyük kurtarıcımız Mustafa Kemal Paşa’nın bir emri ile eşini ve çocuklarını bırakıp en kısa sürede Ankara’ya koşan ve cami cami dolaşarak Anadolu’yu Kuvay-i milliye saflarına çağıran bayrak adamı, fazilet abidesi Mehmet Akif’i hak ettiği yere koymak temel amacımız! Çanakkale Savaşı’nda kaybettiğimiz iki yüz elli bin şehidimiz için destanlaşan bir şiir abidesini,

düşmanın ayak seslerinin Polatlı'ya kadar yaklaştığı acılı günlerde kurtuluş ve kurtuluş müjdesini veren İstiklal Marşı'nın unutulmaz şairi Mehmet Akif'i, belgelere dayanarak ve saygı ile değerli izleyicilerimize sunuyoruz." Bunun dışında onu 'bir fazilet abidesi' olarak niteleyen Sergen, şunları da sözlerine ekliyor:

"Tevhid'e ve idrakte yükselişe dayanan orijin İslam anlayışıyla değil, güdük ve rozetçi bir zihniyetle hareket edip Mehmet Akif'i sınırlı bir ideolojik zemine sıkıştıran etiketçi bir anlayışın hüküm sürdüğü uzun bir zaman diliminin ardından başka bir atmosferi soluklamanın, yiğidi öldürmeden hakkını vermenin vakti olsa gerek artık! (Devlet Tiyatrosu dergisi, s. 20).

Sıkıntılı, sancılı, yoklukların ağırlıklı olduğu yıllar, 1880-1922 arasındaki dönemi her yönüyle yaşayan büyük şairimizi ve o günlerdeki olayları sahnede büyük bir başarıyla seyircilere sunan çok geniş bir kadro karşımızda... Oyuncuların hangi birini belirtmeli ki, ötekilerin hakkı yenmemiş olsun! En iyisi ne yapıp edip bir bilet elde ederek eseri seyretmek! Kimi yerde yüreğiniz darsalsa da, gözleriniz yaşarsa da, burununuzun direği sızım sızım sızlasa da, acı acı gülümsesenez de, şurası inkâr edilemez bir gerçek ki, en güzel oyunlardan biri olarak *Bir Hilal Uğruna* günlerce, aylarca unutulamayacak iki perdelik bir muhteşem eserdir.

Oyuncuların dışında eserin sahnede canlandırılmasına katkı sağlayanlar arasında dekor tasarımında

Sertel Çetiner'in, giysi tasarımında Sevgi Türkay'ın ışık tasarımında ise Burhanettin Yazar'ın, müzikte de Can Attila'nın imzalarını görüyoruz.

Başta yazar Semih Sergen olmak üzere bütün oyuncular, teknik elemanları, tarihî şahsiyetleri başarıyla canlandıran ve o günleri bizlere yeniden yaşatanları içtenlikle kutluyorum. Bu piyesin uzun süre sahnelerde kalacağına, hangi şehre, turneye giderse gitsin, büyük bir heyecanla karşılanacağına inanıyorum.

Bir Delinin Hatıra Defteri

Genellikle yerli yazarlarımızın oyunlarına sahnelenme imkânı veren Devlet Tiyatrosu yönetimi, zaman zaman dünya edebiyatında söz sahibi olan yazarların eserleriyle de perdelerini açıyor. Bu tiyatro döneminde de seyircilere sunulan *Bir Delinin Hatıra Defteri* böyle bir oyun. Rus yazar ve dramatist Nikolay V. Gogol (1809-1852)'ün 1835 yılında kaleme aldığı oyun, Ankara'da ve diğer şehirlerde aylardan beri sahnelerde. Gogol daha lise yıllarındayken ilgi duyduğu edebiyat çalışmalarını sürdürebilmek için 1829'da gittiği Petersburg'da dönemin önemli yazarlarından Jukovski, Pletnev ve Puşkin ile tanışmıştır. Yazdığı eserlerle sadece Rusya'da değil, bütün Slav kökenli ülkelerde kısa zamanda tanınmış o yıl *Arabeski* başlıklı eserini bir gazetede yayımlamıştır. *Petersburg Öyküleri* adıyla bilinenler arasında yer alan *Bir Delinin Hatıra Defteri* ve diğer

öyküleri zavallı, basit ve küçük rütbeli memurları konu olarak işlemede çok başarılıdır. Gogol'un tiyatro eserleri realist, romantik, psikolojik ve eleştirici şeklinde adlandırılıp tasnif edilmektedir. Eleştirmenler farklı eserlere göre onun romanlarını ve tiyatrolarını değerlendirmişlerdir. Geri kalmış, taşralı, basit ve düşkün insanları iğneleyen, hicveden diyalogları eserlerinde ağırlığını hissettirmektedir.

Bir Delinin Hatıra Defteri başlıklı oyunundaki hikâye, Rus Çarı I. Nikolay'ın baskıcı döneminde yaşamış küçük bir devlet memurunun hayatını işlemektedir. Hatıratını günlük yazılar biçiminde ortaya koyan ve bu hikâyenin kahramanı olan Popriçin'in zamanla nasıl deliliğe doğru gittiğini görüyoruz. Çeşitli sıkıntılar, acılar müdürün kızına karşı duyduğu ancak açıklayamadığı aşkın yarattığı karamsar hava, onu sonunda çıldırtır ve kendisinin akıl hastanesine

yatırılmasına yol açar. Bu bakımdan eser, edebiyat tarihinde en eski ve en geniş işlenmiş olan bir şizofreni hikâyesidir.

Yazarının bugün bile ilgiyle okunan veya sahnelendiğinde zevkle seyredilen eserine yer vermekle Ankara Devlet Tiyatrosu iyi bir seçimde bulunmuştur. İnsanlar 19. yüzyıldaki Çarlık Rusya'sı ile 21. yüzyılı yaşayan bazı ülkelerin birbirinden hiç de farklı olmadığını kolaylıkla görmekte-dirler.

Bir perdelik bu oyunda tek başına oyunu sürükleyen tiyatromuzun ve dizilerin ünlü oyuncusu Erdal Beşikçioğlu'dur. Kendisini her zaman sanatıyla kanıtlayan ve unutulmaz tipler çizen Beşikçioğlu, sahnede görüldüğü daha ilk dakikalardan başlayarak seyircilere heyecanlı dakikalar geçirtmektedir. Seyirciler de büyük bir sanatkarla karşı karşıya olduklarının hemen farkına varmaktadırlar. Eserin oynandığı her gece bir tek koltuk bile boş kalmıyor ve biletler on üç gün önce satışa sunulur sunulmaz bir iki saat içinde tükeniyor.

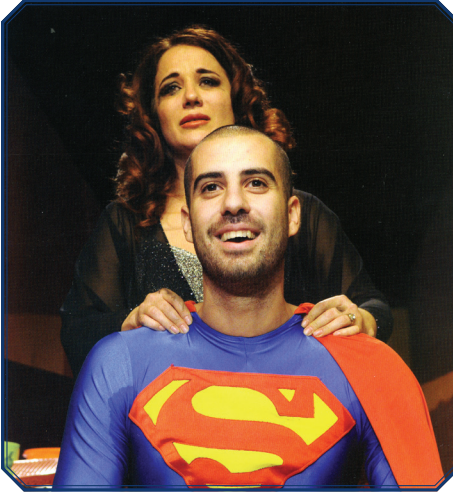
Adı geçen hikâyeyi bir perdelik oyun hâline getirenler Sylvie Luneau ile Roger Coggio'dur. Çeviriyi Coşkun Tunçtan yapmıştır. Oyunun yönetmeni ise Cem Emüler'dir. Dekor ve giysi tasarımı Sertel Çetiner, ışık tasarımı ise Seyhun Ayaş ile 'Zeynel Işık üstlenmişlerdir.

Erdal Beşikçioğlu tek başına ve büyük bir başarıyla oynadığı bu

oyunla bu sezonu kapatacak gibi görünmektedir. Seyirci sayısı bir rekora ulaşılacak gibi görünen eseri okuyucularımızın mutlaka görmesi gerektiği inancındayım.

Krem Karamel

Bu tiyatro eserinin yerli yazarları teşvik etme amacıyla yapılan du-yurular sonunda genç bir yazarın (doğ. 1972) elinden çıkması tiyatro tarihimiz için bir kazanç olmuştur.

Yazarı Zeynep Kaçar'dır ve tiyatro öğrenimini başarıyla bitirdikten sonra yurt dışında öğrenimini sürdürmüş, bazı rolleri de üstlenmiştir. Bu oyunundan başka *Bu Bir Oyun Değil*, *Mekruh Kadınlar Mezarlığı*, *Dış Ses*, *Aşk İhanet Yalnızlık Vesaire* ve *Bavullar* oyunlarının sahibidir. Ankara'da kısa bir süre sergilenen *Krem Karamel* bir kadının ve bir erkeğin arasında geçen, kimi zaman güldüren, kimi zaman düşündüren tek perdelik bir oyun-

dur. Günlük sıkıntılar, ne yapacağını bilemeyen veya bir şeye nasıl karar vereceğini kestiremeyen insanların içinde bulunduğu çıkmazları görüyoruz. Kadın rolünde Servet Pandür, her şeye bir çözüm bulmakta mahir olan ve bitkin dünyanın tanıdığı Superman rolünde Ali Yoğurtçuoğlu oyunu baştan sona alıp götürüyorlar.

Piyesi yöneten Ünsal Coşar, dekor tasarımında Hakan Dünder'i, giysi tasarımında Funda Karasaç'ı, ışık tasarımında da Osman Uzgören'i kadroda buluyoruz.

Bu oyunun dünya promiyeri 27 Ekim 2009 tarihinde Devlet Tiyatrosu sahnelerinde olduğu için, tiyatro tarihimizin zenginleştiğini düşünüyorum. Her iki oyuncuyu ve emek verenlerin hepsini kutluyorum.

Kerem AYDINER

Yitirdiklerimiz

**Şair, Yazar, Gazeteci
Halil Rıdvan ÇONGUR**

TDK üyesi (1960/954), dergimiz yazarlarından şair, yazar ve Basın Şeref Kartı sahibi gazeteci Halil Rıdvan Çongur, tedavi edilmekte olduğu Ankara Numune Hastanesinde 14 Mart 2013 Perşembe günü hayata gözlerini yumdu. 22 Ekim 2012 tarihinde geçirdiği bir beyin ameliyatı sonrası sağlığı bozulmuştu. Cenazesi, 15 Mart 2013 Cuma günü Kocatepe Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze na-